

معرفی کتاب

"روند جنگ ایران و عراق"

"گزارش‌های روزانه صحنه نبرد لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب در عملیات بدر"

حسن دری

روند جنگ ایران و عراق

قوای ایرانی در آغاز جنگ، آزادسازی مناطق اشغالی، فتح نستان، خرمشهر و ... عبور از مرز و تعقیب دشمن و همچنین جنگ شهرها، جنگ نفتکش‌ها، به کارگیری سلاح‌های شیمیایی توسط عراق، ماجرای مک‌فارلین، جنگ آمریکا با ایران در خلیج فارس و قطع نامه‌های ۵۹۸، ۵۴۰، ۵۲۲ و ۵۱۴ سازمان ملل پرداخته و آنها را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است. راهبردهای نظامی دو کشور در طول جنگ، رفتارهای دیپلماسی، سیاسی و نظامی حامیان عراق، مواضع برخی از کشورها و عملکرد سیاست خارجی از جمله مواردی است که در کتاب خوانده می‌شود.

در پایان هم به چگونگی روند خاتمه جنگ پرداخته شده و عوامل مؤثر بر پایان دادن به جنگ ۸ ساله بررسی شده است و فصلی هم به درس‌ها و تجربه‌های حاصل از جنگ اختصاص یافته است و دلایل پیروزی‌ها و ناکامی‌های قوای مسلح در جریان جنگ تحمیلی بیان شده است. همچنین فصلی از کتاب به خسارات ایران و عراق در جنگ اختصاص یافته و به عقب‌ماندگی‌های اقتصادی دو کشور اشاره شده است.

در هر فصل در قالب مطالب مطرح شده به بهره‌گیری فراوان رزمندگان اسلام از معارف قرآن مجید و سیره‌ی اهل بیت علیهم‌السلام و رهبری‌های مؤثر امام خمینی^(ره) که موجب فداکاری‌های فراوان رزمندگان جبهه‌ها می‌شده است نیز پرداخته شده است. همچنین در سال پس از پایان جنگ و پذیرش معاهده ۱۹۷۵ از سوی صدام

کتاب دو جلدی "روند جنگ ایران و عراق" دارای ده فصل است که تحولات جنگ عراق با ایران را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است. نویسنده‌ی کتاب سردار حسین علایی فرمانده نیروی دریایی سپاه در دوران دفاع مقدس می‌باشد. از ویژگی‌های مهم کتاب، حضور نویسنده در سطح عالی جنگ در دوران دفاع مقدس می‌باشد. بدین سبب کتاب "روند جنگ ایران و عراق" از اهمیت ویژه‌ای در کتاب‌های تحقیقاتی و پژوهشی دفاع مقدس برخوردار است. این کتاب در بیست و پنجمین کتاب فصل جمهوری اسلامی شایسته‌ی تقدیر شناخته شد.

دکتر علایی، عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه امام حسین^(ع)، در فصل اول کتاب به رخدادهای مهم سیاسی در بُعد داخلی و خارجی کشور از پیروزی انقلاب اسلامی و تغییر ساختار حکومتی در ایران تا آستانه‌ی جنگ پرداخته است. بیشترین مطالب فصل اول به چگونگی قطع رابطه با آمریکا و شناخت وضعیت سیاسی، نظامی، اقتصادی و ... عراق در آستانه‌ی جنگ اختصاص یافته است.

فصل دوم کتاب به علل و عوامل مؤثر در بروز جنگ می‌پردازد. فصل سوم تا فصل نهم کتاب به وقایع نظامی و سیاسی از آغاز تا پایان جنگ به طور مشروح پرداخته است. روند و ترتیب توالی رخدادهای در کتاب به صورت روند و زمان می‌باشد. نویسنده در فصول کتاب به بررسی تهاجم اولیه‌ی عراق، بکارگیری و سازماندهی مردمی

محققان و پژوهش‌گران جنگ تحمیلی خواهد شد که امیدواریم مرکز اسناد در راستای این امر مهم، تلاش فراوان نماید.

سرمدی ابتداء در مقدمه‌ی کتاب برای آشنایی و تسهیل محققان در استخراج اطلاعات دفاتر راوی در این کتاب توضیحاتی درباره با تاریخچه و چگونگی شکل‌گیری مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، روش کار راویان، دفترچه‌های ثبت رویدادها و تصمیم‌گیری‌ها (دفاتر راویان) و شیوه‌ی کار با کتاب را داده است. نویسنده، پس از مقدمه، بیوگرافی مختصری از راوی شهید الله‌داد و عملکرد وی در دوران راوی‌گری تا شهادتش را بیان کرده است.

کتاب با دفتر اول راوی، به شماره ۱۰۳۷، جلسات، مصاحبه‌ها و یادداشت‌هایی از تاریخ ۱۵ اسفند ۱۳۶۳ تا ۱۹ اسفند ۱۳۶۳، آغاز می‌شود و در ادامه‌ی دفتر دوم به شماره‌ی ۱۰۳۸ از تاریخ ۱۹ اسفند ۱۳۶۳ تا ۲۵ فروردین ۱۳۶۴ جلسات با فرماندهی بی‌سیم، یادداشت‌های راوی و مصاحبه‌ها در آن آمده است. کتاب دارای ۵ ضمیمه است که عبارتند از: گزارش مختصر عملیات بدر، خلاصه‌ی عملکرد لشکر ۱۷ علی‌بن‌ابی‌طالب^(ع) در عملیات بدر، چند برگ از دست‌نوشته‌های راوی، کالک‌ها، عکس‌ها.

تنظیم‌کننده در صفحات آغازین کتاب گفته است نهایت دقت و رعایت امانت از متن دست‌نویس به متن تایپی و در موارد بسیار محدودی برای گویاتر شدن و روان‌تر شدن، ویرایش ادبی مختصری انجام داده است. همچنین برای شکیل‌تر و روان‌تر شدن کار و نظم‌بیش‌تر آن، جدولی برای نوارهای تنظیم شده و اطلاعات موجود در دفتر راوی از حیث زمان شروع و پایان، مکان، تاریخ، اعضای شرکت‌کننده در جلسه، موضوع جلسه و ... در آن جدول ارائه شده است.

کتاب که صفحه‌آرایی و طرح جلد زیبایی دارد در قطع رقعی و ۲۲۰ صفحه با شمارگان ۱۰۰۰ نسخه و بهای ۸۰۰۰۰ ریال به همت مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس منتشر شده است.

حسین - که به بهانه‌ی آن جنگ را آغاز کرد- به نفع ایران تمام شد، تشریح گردیده و به سرنوشت حزب بعث عراق و فروپاشی آن به عنوان حُسن ختام پرداخته شده است. کتاب دارای اسناد منحصر به فردی است که ناشی از حضور نویسنده در جبهه‌ها و نیز مذاکره با دست‌اندر دفاع مقدس می‌باشد. این کتاب برای استفاده‌ی اساتید درس دفاع مقدس در دانشگاه‌ها و نیز دانشجویان قابل بهره‌برداری است. جلد اول این کتاب دارای ۶۷۴ صفحه و جلد دوم دارای ۶۱۲ صفحه در قطع رقعی با شمارگان ۲۰۰۰ نسخه و قیمت هر جلد صد هزار ریال می‌باشد. چاپ اول کتاب نایاب شده و ناشر در صدد چاپ دوم کتاب برآمده است.

گزارش‌های روزانه صحنه نبرد لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب^(ع) در عملیات بدر

اولین کتاب از مجموعه‌ی کتاب‌های منابع دست اول جنگ ایران و عراق «دفاتر راویان جنگ»، با عنوان «گزارش‌های روزانه‌ی صحنه‌ی نبرد «لشکر ۱۷ علی‌بن ابی‌طالب^(ع) در عملیات بدر» به اهتمام سعید سرمدی تنظیم و توسط مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس به چاپ رسیده است. کتاب «لشکر ۱۷ علی‌بن ابی‌طالب^(ع)» حاصل دو دفتر از شهید بزرگوار حسین الله‌داد، راوی مرکز در لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب^(ع) در عملیات بدر است.

مرکز اسناد اولین بار است که پس از گذشت ۲۵ سال از پایان جنگ، گزارش‌های راویان که با حضور دائمی و مستمر خود در کنار فرماندهان قرارگاه‌ها و یگان‌های عملیات در صحنه‌ی نبرد به ثبت و ضبط کلیه‌ی جلسات و گفت‌وگو‌هایی که مربوط به برنامه‌ریزی، طرح‌ریزی، مدیریت و هدایت عملیات مبادرت می‌ورزیدند، در قالب کتاب منتشر کرده است. سعید سرمدی تنظیم‌کننده این اثر در مقدمه‌ی کتاب به این نکته اشاره می‌کند که ارائه این اثر موجب باز شدن دریچه‌ی آرشیو با ارزش و بی‌نظیر مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس به روی